

NORSK
OSTEOPATFORBUND

Pb 6731 Etterstad, 0609 Oslo
Tlf 0047-950 00 505
nof@osteopati.org
www.osteopati.org

Org. nr. 978694721 Bankkonto:
2280.08.27705

NOF RETNINGSLINJER FOR OSTEOPATISK PRAKSIS

Undersøkelse og behandling av genitalia, sensitive områder og anvendelse av interne teknikker i osteopatisk praksis.

Introduksjon

NOF anerkjenner at interne teknikker kan være en del av osteopatisk praksis, men tydeliggjør at disse ikke skal være førstevalg i pasienthåndteringen. Retningslinjene er ikke begrenset til interne teknikker men inkluderer også undersøkelse og behandling av alle sensitive områder. Med sensitive områder menes genitalia med tilstøtende områder og brystvev (spesielt hos kvinner). Med interne teknikker menes per-anale og per-vaginale teknikker. Perorale teknikker er ikke inkludert som et sensitivt område.

Retningslinjene er utviklet på bakgrunn av bekymringsmeldinger og klager mot osteopater nasjonalt og internasjonalt, relatert til bruk av interne teknikker og behandling av sensitive områder.

Før undersøkelse og behandling av sensitive områder eller ved bruk av interne teknikker skal det foreligge samtykke fra pasient. Dette for å beskytte både pasient, individuelle osteopater og den osteopatiske profesjonen.

De følgende retningslinjene vil hjelpe osteopater i sin kommunikasjon med pasienter slik at man får innhentet samtykke på en adekvat og passende måte. Disse praktiske retningslinjer er utarbeidet med utgangspunkt i New Zealands (OCNZ) og det Australske osteopatiforbund sine retningslinjer. Vi minner om at man som medlem i NOF plikter å følge lov om helsepersonell.

<https://lovdata.no/NL/lov/1999-07-02-64/§4>

Utdannelse, kurs og kompetanse

Innenfor alle områder i osteopatisk praksis må osteopater kun anvende behandlingsmetoder de har fått tilstrekkelig opplæring i og innehar kompetanse på.

Osteopaten er selv ansvarlig for å sørge for egen oppdatert kompetanse før undersøkelse og behandling av sensitive områder. I tilfeller av klager vil NOF være interessert i hvilken utdanning osteopaten har hatt for å utføre undersøkelse og behandling på sensitive områder og behandle med interne teknikker. NOF vil kunne gjøre undersøkelser i forhold til grunnutdanning og kreve dokumentasjon på postgraduert kursing.

Anbefalt prosedyre

Første gang temaet interne teknikker eller sensitive områder blir foreslått som behandlingsmåte/område bør man bare diskutere muligheten og hva behandlingen innebærer slik at pasienten får tenkt seg om til neste konsultasjon før samtykke gis.

Det bør være pasientens forståelse for osteopatisk tilnærming til undersøkelse og behandling som er førende. Hvis pasienten har uttrykt at hen eksplisitt har oppsøkt osteopat for en intern teknikk for eksempel ved et coccygeusproblem eller søker behandling av sensitive områder for eksempel bekkenbunnsmerter kan man vurdere om man skal utsette behandlingen til påfølgende konsultasjon.

Ved anvendelse av interne teknikker eller undersøkelsen/behandlingen omfatter genitalia eller andre sensitive områder anbefaler NOF at man benytter følgende prosedyre:

1. Osteopaten skal sørge for at nødvendige og relevante kliniske og osteopatiske undersøkelser samt andre behandlingstilnærminger ligger til grunn før man vurderer undersøkelse og behandling av sensitive områder.
2. Den kliniske begrunnelsen for bruk av den spesifikke undersøkelsen eller behandlingen skal klargjøres tydelig for pasienten og eksplisitt dokumenteres i pasientens journal. Man vil kunne finne det nyttig å bruke bilder og plansjer til å hjelpe til å forklare pasienten hvilke områder en ønsker å undersøke/behandle. Husk å bruke ikke-teknisk språk under forklaringen for å sikre at pasienten forstår hva undersøkelsen/teknikken innebærer.
3. Osteopaten bør opplyse om og oppfordre pasienten til å ha med en person som anstand under undersøkelse og behandling av sensitive områder. Det er da viktig å journalføre pasientens valg samt dokumentere dersom en person er med under konsultasjonen.
4. Bruk av beskyttelse som hansker og rene laken, håndklær og papir er standard prosedyre når man benytter teknikker som innebærer kontakt med slimhinner, kroppsvæsker eller sekresjon fra pasienten. Standard håndhygienetiltak er gjeldene for all osteopatisk praksis.
5. Pasientens verdighet skal ivaretas til enhver tid. Vær oppmerksom på å bruke et respektfullt språk og sørg for at pasienten ikke er unødig eksponert.
6. NOF anbefaler å benytte skriftlig samtykke spesifikt for den planlagte prosedyren. Det er ingen lovmessige krav til skriftlig samtykke men NOF ser at innenfor dette området vil et skriftlig samtykke kunne fungere som et bevis på at osteopaten har administrert samtykke-prosessen adekvat.

Signert/skriftlig samtykke konstituerer ikke informert samtykke men det kan være bevis for samtykke. Samtykke er en pågående prosess og pasienten kan trekke tilbake samtykke når som helst. Lov og rett vil se forbi papirer for å bestemme om informert samtykke har blitt ivaretatt.

Hvis pasienten har gitt klart verbalt samtykke og avgjørelsen til å fortsette er gjort, bør omstendigheten rundt innhenting av verbalt samtykke grundig redegjøres for i pasientens journal.

Hvis pasienten avslår samtykke bør årsaken til avslag nøye og straks noteres i pasientens journal og planlagt prosedyre avbrytes.

Relatert informasjon

[Lov om helsepersonell \(helsepersonelloven\)](#)

[Lov om alternativ behandling av sykdom](#)

Norsk osteopatforbunds etiske retningslinjer (finnes på medlemssider NOF)

[Håndhygieneveilederen - Folkehelseinstituttet.](#)

[Osteopathic Standards – General Osteopathic Council](#)

[Code of Practice – General Osteopathic Council](#)

Norsk Osteopatforbund, November 2018